

Šachová skladba 2021 – studie (EG)

Soutěže studií v časopise Šachová skladba se v roce 2021 zúčastnilo celkem 14 autorů z 10 zemí se 14 studiiemi.

Bylo pro mě velmi těžké připravit rozhodnutí této soutěže. Probudit se 24. února časně ráno a uvědomit si, že na Ukrajině začala totální válka, byl pro mne a mé krajany nečekaný a hrozný šok. Po více než třech měsících žal a neštěstí stále dopadá na dveře ukrajinských rodin – každý den přináší smrt a utrpení naprosto nevinným lidem žijícím ve vlastní zemi...

Při přípravě rozsudku jsem se zaměřil především na originalitu a následně na technickou realizaci myšlenky. Příspěvky představovaly různé styly, ale většina demonstrovala již známé ideje. Proto jsem věnoval zvláštní pozornost tomu, jak autoři vyjádřili své záměry a jak dobře je technicky zvládli...

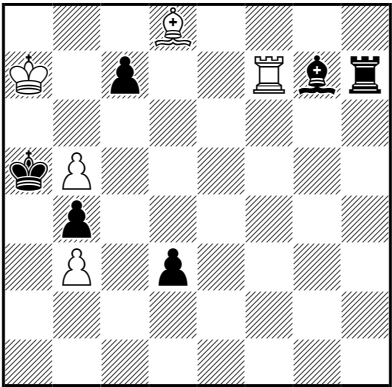
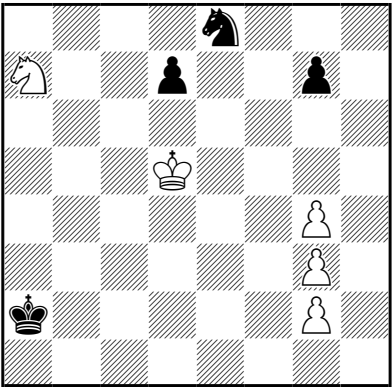
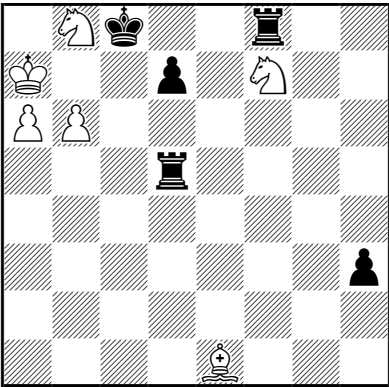
Výsledek vyjadřuje úroveň prací prezentovaných v soutěži. Je následovný.

A total of 14 authors from 10 countries participated with 14 endgame studies in the 2021 annual tourney of Šachová Skladba.

It was very hard for me to prepare this award. Waking up early in the morning on February 24 and realizing that a full-scale war had begun in Ukraine was an unexpected and terrible shock for me and my compatriots. After more than three months, woe and misfortune continue knocking on the doors of Ukrainian families – each day brings death and suffering to absolutely innocent people living in their own land...

When preparing the award, I focused in the first place on novelty of play, followed by the technical implementation of the concept. The entries presented a variety of styles, but a majority demonstrated already familiar ideas. Therefore, I paid special attention to how the authors expressed their concepts and how technically skillful they were in doing so...

The award reveals the level of the works presented therein. It is as follows.

Steffen Nielsen 1. cena Šachová skladba 2021	Michael Paskan 2. cena Šachová skladba 2021	Jaroslav Polášek 3. cena Šachová skladba 2021
		
+ (5+6) 3003	+ (5+4) 3004	+ (6+5) 3005

1. cena / 1st Prize: Steffen Nielsen (2585/3003)

Mat černému králi je dosažen dobře promyšlenou hrou od začátku do konce. Je pravda, že v dnešní době je nesnadné někoho překvapit vzájemnými šachy a kontrašachy, i když ve studii jsou vždy zajímavé; ale malý duel věží (s pointou 4. ♖h5!!) s logickými důsledky má originální charakter. Nejatraktivnějším rysem této studie je však hra čtyř různých baterií: tří v úvodu a poslední v předposledním tahu.

Mate to the black king results from White's actions that are well thought-out from the beginning to the end of the play. Yes, nowadays it is hard to surprise anyone with reciprocal checks and counterchecks, albeit they are always interesting in a study; but the small duel between the rooks (the highpoint 4. ♖h5!!) with logical implications is of an original character. Still, the most attractive feature of this study is the play of four different batteries: three in the introduction and the final one on the last but one move.

1. ♖f5! 1. ♙xc7+? ♚xb5 2. ♜b7 ♚c5 3. ♖d7 =; 1.b6? cxb6 2. ♖f5+?? ♙e5+ -+ 1.- ♜d4+ 1.- ♙c3 2.b6+ c5+ 3.b7+ +- 2.b6+ c5+ 3.b7+ ♚b5 Pozice A s ♖f5. 4. ♖h5!! Pokus: 4. ♚a8? ♖xb7 5. ♚xb7 d2 6. ♖f1 ♙e5! 7. ♖d1 ♙c3 8. ♖h1 ♙e5 9. ♖d1 (9. ♖h6 c4 =) 9.- ♙c3 poziční remíza 4.- ♜d7! 4.- ♖f7 5. ♚a8 ♖xb7 6. ♚xb7 d2 7. ♖h6 c4 8. ♖h5+ +- 5. ♖d5! ♖h7 Pozice A s ♖d5. 6. ♚a8 6. ♖d6? c4+ 7. ♖xd4 cxb3 8. ♖xd3 ♚c6 = 6.- ♖xb7 7. ♚xb7 d2 8. ♖d6! d1 ♚ 9. ♖b6+ ♚a5 10. ♖a6+ ♚b5 11. ♖a5#.

2. cena / 2nd Prize: Michael Pasman (2709/3004)

Autor vycházel ze studie N. Grigorjeva (HHdbVI#75868), kde našel zajímavé možnosti pro vytvoření plnohodnotné studie klasického stylu. Precizní scénář hry, virtuózní skoky jezdců na obou stranách, přitom s dvojnásobným odmítnutím brání černého pěšce. Nové a elegantní.

Relying on N. Grigoriev's endgame study (HHdbVI#75868), the author found interesting possibilities for creating a full-scale classical-style study. A holistic scenario of play, virtuoso leaps by the knights of both sides, this time with double refusal to capture the black pawn. New and elegant.

1.g5! ♜c7+ 1.- ♚b3 2. ♘c8 ♚c3 3. ♘b6 ♚d3 4. ♘d7 +- 2. ♚d6 ♜e6 3.g6! 3. ♚xd7 ♘xg5 = 3.- ♜f8 4. ♘c8! 4. ♚e7? ♘xg6+ 5. ♚xd7 ♘e5+ = 4.- ♜xg6 5. ♘b6! ♚b3 6. ♘d7 ♚c3 7. ♚e6 ♜h8! 7.- ♚d4 8. ♚f7 ♘e5+ 9. ♘xe5 ♚xe5 10. ♚g6! +- 8. ♚e7 ♚d4 9. ♚f8 ♜g6+ 9.- ♚e4 10. ♚xg7 ♚f5 11. ♘f6! ♘g6 12.g4+ ♚g5 13. ♘e4+ ♚xg4 14. ♚xg6 +- 10. ♚f7!! Pokus: 10. ♚xg7? ♘e7! 11. ♚f6 ♘d5+ 12. ♚g5 ♘e3 13.g4 ♘xg2 = 10.- ♜e5+ 11. ♘xe5 ♚xe5 12. ♚g6! Tato pozice je známá z Grigorjevovy studie z roku 1935. 12. ♚xg7? ♚f5 13. ♚h6 ♚g4 = 12.- ♚e4 13.g4 ♚f4 14.g5 ♚g4 15.g3! +-.

3. cena / 3rd Prize: Jaroslav Polášek (2502/3005)

Ke své starší studii doplnil autor zajímavou předehru (HHdbVI#4919). Řešení začíná obětí bílého jezdce, poté je hra druhého jezdce obohacena o nové jemné tahy. Dosažení výhry je komplikováno oběma černými věžemi, ale ani to černého nezachrání před závěrečným matem.

The author added an interesting introduction to his earlier study (HHdbVI#4919). The solution begins with a sacrifice of a white knight, after which the play of the other leaping piece is supplemented with new subtle moves. The achievement of White's goal is complicated by both black rooks, yet this does not save Black from mate in the finale.

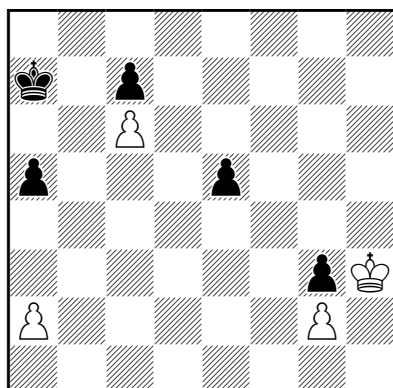
1. ♘d6+! 1.b7+? ♚c7 2. ♙g3+ d6 3. ♘d6 ♖xd6 = 1.- ♖xd6 2.b7+ ♚d8 2.- ♚c7 3. ♙a5+! +- 3. ♘c6+! 3. ♙b4? ♚e7! 4. ♘c6+ dxc6 5. ♙xd6+ ♚xd6 = 3.- ♚c7 4. ♘d8! 4. ♘e7? ♖xa6+! 5. ♚xa6 ♖b8 = 4.- ♖xa6+! 4.- ♖xd8 5. ♙a5+ ♚c6 6. ♙xd8 h2 7.b8 ♚ h1 ♚ 8. ♚b7+ +- 5. ♚xa6 ♖f3! 5.- h2 6. ♙g3+ +- 6. ♘e6+! 6. ♙a5+? ♚b8 7. ♘e6 ♖a3 8. ♘c5 ♖xa5+ 9. ♚xa5 d6 = 6.- dxe6 6.- ♚b8 7. ♙b4 +- 7. ♙a5+ ♚b8 8. ♙b4 ♖d3 9. ♙c5 ♖d8 10. ♙a7+ ♚c7 11. ♙b6+ ♚d7 11.- ♚c6 12. ♙xd8 h2 13.b8 ♚ h1 ♚ 14. ♚b7+ +- 12. ♙xd8 h2 13.b8 ♚ h1 ♚ 14. ♚c7+ ♚e8 15. ♚e7#.

Zvláštní cena / Special Prize: Vladimír Samilo (2827/3006)

Atraktivní nápad ze studie J. Moravce byl doplněn o nové prvky. Oba králové, kteří se zprvu nacházejí v opačných částech šachovnice, vstupují do bitvy od prvních tahů a obcházejí „zaminovaná“ pole. Černý král se jim vyhýbá v 2. a 3. tahu (pokusy 2.- ♚c5?, 3.- ♚d5?), zatímco přesné tahy bílého krále (1. ♚g4!, 6. ♚h2! s pointou 8. ♚h3!!) dovedou jeho šiky navzdory všem nástrahám ke smírnému výsledku.

Vladimir Samilo

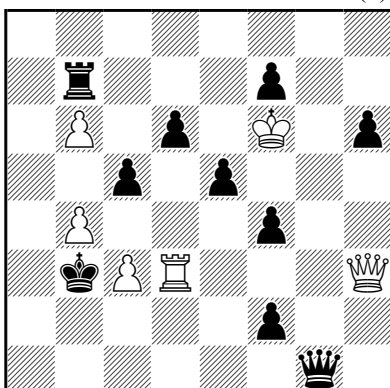
zvl. cena Šachová skladba 2021

= (4+5)
3006

David Gurgenzidze

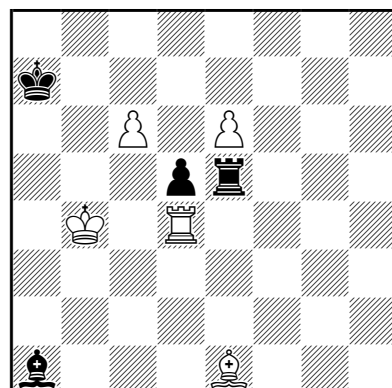
zvl. cena Šachová skladba 2021 (v)

+ (6+10)
3007

Siegfried Hornecker + Martin Minski

1. č. uzn. Šachová skladba 2021

+ (5+4)
3008

New colours are added to the attractive idea from a study by J. Moravec (HHdbVI#71439). Located in different parts of the board at the beginning, the two kings enter the battle from the first moves, bypassing the mined squares. The black king avoids errors in the try (2.- ♚c5?, 3.- ♚d5?), while the white king's accurate moves (1. ♚g4!, 6. ♚h2! and the highpoint 8. ♚h3!!), in spite of all the dangers, take his side closer to a peaceful outcome.

1. ♚g4! Pokus: 1. ♚xg3? ♚b6 2. ♚g4 ♚xc6 (2.- ♚c5? 3. ♚f5 ♚d4 4. ♚e6! e4 5. ♚d7 e3 6. ♚xc7 e2 7. ♚d7! e1 ♚ 8. c7 =) 3. ♚f5 ♚d6! (3.- ♚d5? 4. g4 e4 5. g5 e3 6. g6 e2 7. g7 e1 ♚ 8. g8 ♚+ =) 4. g4 c5 5. g5 c4 6. g6 ♚e7! -+ **1.- ♚b6 2. ♚f5 ♚xc6 3. ♚xe5 ♚c5!** 3.- ♚b5 4. ♚f4! c5 5. ♚xg3 ♚c4 6. ♚f2! = (Pokus: 6. ♚f3? ♚d3 7. g4 c4 8. g5 c3 9. g6 c2 10. g7 c1 ♚ 11. g8 ♚ ♚f1+ 12. ♚g3 ♚g1+ -+) **4. ♚f4 ♚d4 5. ♚xg3 ♚e3 6. ♚h2!** podle J. Moravce, 1941. Pokus: 6. ♚h3? c5 7. g4 c4 8. g5 c3 9. g6 c2 10. g7 c1 ♚ 11. g8 ♚ ♚h1+ 12. ♚g3 ♚g1+ -+ **6.- a4!** 6.- ♚f4 7. ♚g1! = **7. g4 7. g3? ♚f3!** 8. ♚h3 c5 -+ **7.- ♚f4 8. ♚h3!!** 8. g5? ♚xg5 9. ♚g3 ♚f5! 10. ♚f3 ♚e5 11. ♚e3 ♚d5 -+ **8.- c5 9. g5!** 9. ♚h4? c4 10. g5 c3 11. g6 c2 12. g7 c1 ♚ 13. g8 ♚ ♚h1# **9.- ♚xg5 10. ♚g3!** 10. ♚g2? ♚g4! 11. ♚f2 ♚f4 12. ♚e2 ♚e4 13. ♚d2 ♚d4 14. ♚c2 ♚e3! 15. ♚c3 a3 16. ♚c2 ♚e2 17. ♚c3 ♚d1 podle R. Fine, 1941 18. ♚d3 ♚c1 19. ♚c3 ♚b1! 20. ♚b3 c4+ -+ **10.- ♚f5 11. ♚f3 ♚e5 12. ♚e3 ♚d5 13. ♚d3 =.**

Zvláštní cena / Special Prize: David Gurgenzidze (2584(v)/3007)

Autor zdařile přepracoval svou dřívější studii (HHdbVI#48395). Vynucená a přesto atraktivní hra se třemi poutavými obětmi bílé dámy. Paradoxně je z počáteční pozice poměrně obtížné si představit závěrečný mat černému králi na poli h6... Rozhodčí usoudil, že je možné udělit zvláštní cenu i této studii.

The author was quite successful in remodeling his earlier study (HHdbVI#48395). Forced and yet attractive play with three eye-catching sacrifices of the white queen. Paradoxically, from the initial position it is quite hard to deduce the final mate to the black king on h6... The judge found it possible to award a Special Prize to this endgame study as well.

1. c4+ ♚xc4 1.- ♚xb4 2. ♚b3+ ♚a5 3. ♚b5+ ♚a6 4. ♚a3# 2. ♚c3+ ♚b5! 2.- ♚xb4 3. ♚b3+ ♚a4 4. ♚a3+ ♚b5 5. ♚b3+ ♚c6 6. ♚a4+ ♚xb6 7. ♚b3+ ♚c7 8. ♚a5+ ♚b8 9. ♚d8+ ♚a7 10. ♚a3# **3. ♚d3+ ♚c6 3.- ♚xb6 4. ♚xd6+ ♚a7 5. ♚a3# 4. b5+ ♚d7 5. ♚xd6+!** 5. ♚h3+? ♚d8 -+ **5.- ♚e8!** 5.- ♚xd6 6. ♚d3# **6. ♚xe5+** Pokus: 6. ♚c6+? ♚d7 7. ♚c8+ ♚d8 8. ♚c6+ ♚f8 9. ♚xc5+ ♚g8 -+ **6.- ♚f8 7. ♚xc5+ ♚g8 8. ♚f8+! ♚h7!** 8.- ♚xf8 9. ♚c8# **9. ♚xh6+! ♚xh6 10. ♚h3#.**

1. čestné uznání / 1st Hon. Mention: Siegfried Hornecker + Martin Minski (2586/3008)

Krátká, ale dynamická studie s ukázkami střetů, které, byť nejdou do hloubky, jsou přesto

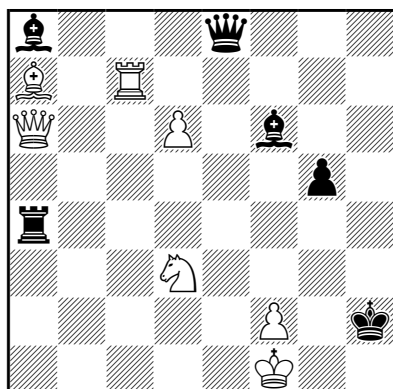
překvapivé, vtipné a úsměvné. Zajímavý souboj figur založený na výběru tahu a živé ztvárnění Umnovova tématu, typického pro oblast problémů.

A brief but „hot” endgame study featuring a line pieces encounter which, while not being quite profound, is nevertheless curious and smile-inviting. An interesting choice-of-move-based struggle of pieces and a vivid rendition of Umnov theme which is typically seen in the realm of problems.

1. ♖f2! 1. ♖g3? ♜xe6 = 1.- ♜xe6 1.- ♖xd4? 2. ♖xd4+ +- 2. ♜e4+ 2. ♜d1+? ♔b8 3. ♜xa1 ♜xc6 = 2.- ♖d4! Umnov (1.- ♖xd4?), hraje na pat 3. ♖xd4+ 3. ♜xd4? ♜xc6 4. ♜c4+ ♔b7 =, 3. ♜xe6? ♖xf2 4.c7 ♔b7 5. ♜c6 ♔c8 = 3.- ♖a6! 4.c7! 4. ♜xe6? pat 4.- ♜c6 5. ♜e6! Umnov (3. ♜xe6?/4. ♜xe6?) 5.- ♜xe6 5.- ♔b7 6. ♜xc6 +- 6.c8♚#.

**Pavel Arestov
+ Steffen Nielsen**

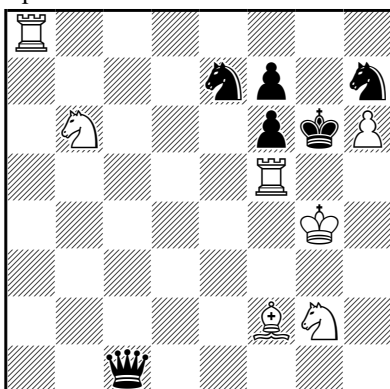
2. č. uzn. Šachová skladba 2021

+ (7+6) 3009

**Peter S. Krug
+ Mario G. García**

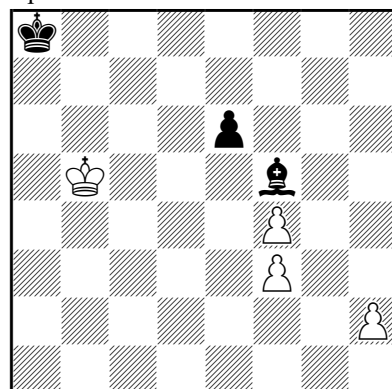
p. zm. e.a. Šachová skladba 2021

+ (7+6) 3010

**Michal Hlinka
+ Ľuboš Kekely**

p. zm. e.a. Šachová skladba 2021

= (4+3) 3011

2. čestné uznání / 2nd Hon. Mention: Pavel Arestov + Steffen Nielsen (2711/3009)

„Modelový mat s blokováním f3 a h4“ (autoři). Studie vrcholí originálními oběťmi bílé dámy (6. ♚h2+!! a 7. ♚h3+!!). Vícenásobné braní figur v průběhu řešení však snižuje celkový pozitivní dojem.

„Model mate with blocking f3 and h4“ (authors). The study climaxes in the white queen's original sacrifices (6. ♚h2+!! and 7. ♚h3+!!). However, the multiple vanishing of pieces in the course of the solution detracts from the overall positive impression.

1. ♜h7+ ♜h4 2.f3! 2. ♜xh4+? gxf4 3.f3 ♜g8! =, 2.d7?? ♖g2# 2.- ♖xf3 2.- ♜e6 3. ♜xh4+ (3. ♖g1+) 3.- gxf4 4. ♖g1+ (4. ♗f4) 4.- ♔g3 5. ♜xa8 + 3. ♜xh4+ gxf4 4. ♜a2+ ♖g3! 4.- ♔h3 5.d7! ♜xd7 6. ♗f2+ ♔g3 7. ♖b8+ +- 5.d7! ♜xd7 6. ♜h2+!! 6. ♜g8+? ♜g7 = 6.- ♖g4 6.- ♔xh2 7. ♖b8+ ♜d6 (7.- ♔h3 8. ♗f2#) 8. ♖xd6+ ♖e5 9. ♖xe5+ ♔h3 10. ♗f2# modelový mat. 7. ♜h3+!! 7. ♜f4+? ♔h5 8. ♜xf3+ ♔g6 = 7.- ♖xh3 8. ♗f2+ ♖g3 9. ♖b8+ ♜d6 10. ♖xd6+ ♖e5 11. ♖xe5#.

Pochvalná zmínka e.a. / Commendation e.a.: Peter S. Krug + Mario G. García (2450/3010)

Způsob matování s tímto materiálem s využitím zugzwangu není nový. Například A. Gurvič (HHdbVI#78168) sice jen s jednou obětí, zato však působivější.

The mating matrix involving such material and zugzwang is not new. For example A. Gurvich (HHdbVI#78168) with just one sacrifice, which is, however, more impressive.

1. ♜g8+! 1. ♗e3? ♜c6 2. ♗bd5 ♜xa8 3. ♗xe7+ ♔xh6 =, 1. ♗h4+? ♔xh6 2. ♜h8 ♔g7 3. ♜e8 ♜d1+ = 1.- ♖xg8 1.- ♔xh6 2. ♜h5# 2. ♗h4+ ♖xh6 3. ♖e3+! 3. ♜h5+? ♔g7 4. ♗f5+ ♔h8 -+ 3.- ♜xe3 4. ♜h5+ ♖g7 5. ♗f5+ ♖g6 6. ♗xe3 ♖h6+ 6.- f5+ 7. ♖h4! +- 7. ♜xh6+! Pokus: 7. ♖h4? ♗g5! 8. ♗bd5 ♗f3+! (8.- ♗f5+? 9. ♔g4 ♗h6+ 10. ♔g3 ♔xh5 11. ♗f4#) 9. ♔g3 ♔xh5 = 7.- ♖xh6 8. ♗f5+ ♖g6 9. ♗d7 zz 9.- ♖g5 10. ♗f8#.

Pochvalná zmínka e.a. / Commendation e.a.: Michal Hlinka + Luboš Kekely (2710/3011)

„Syntéza pozičních remíz s vertikální a horizontální opozicí a několikanásobnými zugzwangy“ (autoři). Rozhodčího však studie příliš nezaujala.

„A synthesis of positional draws with vertical and horizontal opposition and multiple zugzwangs“ (authors). The judge, however, was not much impressed by the study.

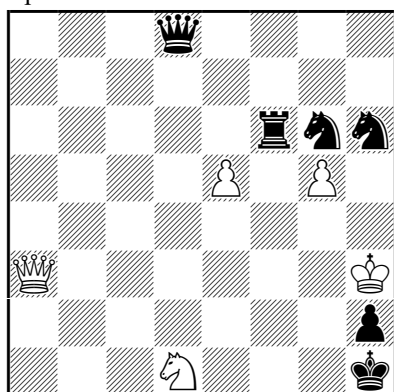
1. ♖c6 ♜b8 2. ♖d7! 2.h4? ♖c8 3. ♖d6 ♖d8 -+ 2.- ♜h3 3.f5! exf5 3.- ♜xf5 4.h4 = 4. ♖c6

a) 4.- ♜c8 5.f4! zz 5.- ♜b8 5.- ♜g2+ 6. ♖d6 = 6. ♖d6! zz 6.- ♜c8 6.- ♖b7 7. ♖d7 jako ve variantě b 7. ♖c6 zz 7.- ♜d8 8. ♖d6 zz 8.- ♜e8 9. ♖e6 zz 9.- ♜f8 10. ♖f6 zz 10.- ♜g8 11. ♖g6 zz 11.- ♜h8 12. ♖h6 zz 12.- ♜g8 13. ♖g6 zz 13.- ♜g4 14.h4 ♜h3 15.h5 ♜g4 16.h6 ♜h3 17.h7+ ♜h8 18. ♖h6 ♜g4 19. ♖g6 poziční remíza.

b) 4.- ♜a7 5. ♖c7 ♜a6 6. ♖c6 ♜a5 7. ♖c5 ♜a4 8. ♖c4 ♜a3 9. ♖c3 ♜a2 10. ♖c2 ♜a1 10.- ♜g2 11. ♖d3 ♜xf3 12. ♖e3 ♜g4 13.h4 ♖b3 14. ♖f4 ♖c4 15.h5 = 11. ♖c3! zz 11. ♖d3? ♖b2 12. ♖d2 ♖b1! zz 13. ♖d1 f4 14. ♖d2 ♜f5 15.h4 ♜g6 -+ 11.- ♜b1 12. ♖d2 ♜b2 13.f4! zz 13.- ♜b1 14. ♖d1! zz 14.- ♜b2 15. ♖d2 zz 15.- ♜b3 16. ♖d3 zz 16.- ♜b4 17. ♖d4 zz 17.- ♜b5 18. ♖d5 zz 18.- ♜b6 19. ♖d6 zz 19.- ♜b7 20. ♖d7 zz, poziční remíza.

Jan Rusinek

p. zm. e.a. Šachová skladba 2021

=

(5+6)

3012

Pochvalná zmínka e.a. / Commendation e.a.: Jan Rusinek (2708/3012)

Hra končící patovou pozicí ♖ vs. ♔, ♜, ♝ se svázaným jezdcem není nová. Srovnej např. N. Kralin (HHdbVI#16117), kde nedochází k brutálnímu braní věže.

Play ending with a ♖ vs. ♔, ♜, ♝ stalemate position in which the knight is pinned is not new. For example cf. N. Kralin (HHdbVI#16117) in which there is no brutal capture of the rook.

1. ♜f2+ 1.exf6? ♖d7+ 2. ♖g3 ♜f5+ s matem 1.- ♜g1 1.- ♜xf2?? 2. ♖c1+ 2. ♖g3+ ♜f1 3.gxf6! 3.exf6? h1 ♖+ 4. ♜xh1 ♖d7+ 5. ♖h2 ♜g4+ 6. ♖h3 ♜f2+ 7. ♖h2 ♖h7+ -, 3. ♖g2+? ♖e1 4. ♖e4+ ♖xf2 -+ 3.- h1 ♖+! 4. ♜xh1 ♖d7+ 5.e6! Nyní vidíme rozdíl mezi 3.exf6 a 3.gxf6: z e6 nemůže černá dáma šachovat na h-sloupci! 5.- ♖xe6+ 6. ♖h2 ♜g4+ 7. ♖h3 ♜xf6+ 7.- ♖e4 8.f7 8. ♖h2 ♜g4+ 9. ♖h3 ♖e4 Zdá se, že bílý je

v zugzwangu, ale 10. ♖f3+!! 10. ♖xg4? ♖xh1+ 11. ♖g3 ♖g2# 10.- ♖xf3+ 11. ♜g3+ ♜e1 pat.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem autorům za účast na turnaji a popřát jim nové úspěchy a objevy na šachovnici!

In conclusion, I would like to thank all the authors for participating in the tourney and wish them new successes and discoveries on the chessboard!

Vladislav Tarasjuk, 30. 6. 2022, Charkovská oblast, Ukrajina

Fata morgána v samomatech (III.)

Jiří Jelínek

Jak už jsem uvedl v první části, v této třetí a poslední části svého výkladu se zaměřuji na příklady samomatů se zdánlivou hrou, v nichž kámen v ní maticí pak chybí ve skutečné hře a její závěr končí jiným matovým obrazcem. V tom spatřuji největší paradox ideje FM, kdy je kámen maticí ve zdánlivé hře během skutečné hry na bojišti zlikvidován.

Začínám ukázkou 3013, která je opravdovou zkouškou výdrže každého řešitele. Okamžitý jednotahový mat se nabízí na první pohled. Nezbyvá tedy, než se pokusit o nalezení autorského záměru. A to dá docela zabrat, pokud neznáte nápovědu, že matit ♜e3 již nebude. Pozdější